

අදුනතන ගිතයේ පෝෂණයට
සංගීත රචකයන්ගේ
දායකත්වය

(තේරුගත් සංගීතයෙන් පස් දෙනෙකු අසුරින්)

ඩී. එල්. ලාල් ආනන්ද

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ

ගාස්තුපති පරික්ෂණය සඳහා

සිංහල ව්‍යුහය යටතේ ඉදිරිපත් කරන නිබන්ධය යි.

සිංහල ප්‍රාන්ත සංගම

සිංහල ය. තුන බංධිණියෙකුනා
අධ්‍යක්ෂක මඟ ප්‍රාන්ත මධ්‍ය ප්‍රාන්ත

නිවාධියනියුතා

උපදේශක ප්‍රාන්ත වීරෝ.

සිංහල ප්‍රාන්ත වීරෝ නිවාධියුතා
ඇතුළුම්පාඨා

ඩී. එල්. මල් ආනන්ද
(GS/HU/704/98)

2009-12-23

මහාචාර්ය ගිස්ස කාරියවසම් මහතා

(උපදේශක)

උපදේශකතුමති,

(සිංහල) ගාස්තුපති උපාධී නිබන්ධය ඉදිරිපත් කිරීම

"අදාළතන ගීතයේ පෝෂණයට සංගීත රචකයින්ගේ දායකත්වය"

ඉහත සඳහන් නිබන්ධය සම්බන්ධයෙන් 2009 - 09 - 24 වන දින පැවති වාචික පරීක්ෂණයේ දී පරීක්ෂක මණ්ඩලය පෙන්වා දුන් පරිදි නිබන්ධයේ තිබූ වියරණ උගතා සහ විෂයාත්මක අන්තර්ගතයේ තිබූ අධ්‍යාපනීම් පෙළ ගැසීම් යළි පිරික්සා නිබන්ධය සංශෝධනය කළුම්.

44 සහ 49 යන පිටුවල තිබූ සංවාද සහ හාචාරිය ස්වර්ශපයට සම්ප ව තිබූ බස් වහර වෙනස් කොට විය විෂයට සම්ප වන සේ මුළුම්.

උපකාරානුස්මතියේ තිබූ සඳුස් වියරණ නිදුස් කළ අතර හඳුන්වීම යටතේ තිබූ ප්‍රකාශනවල නිරවද්‍යතාව තහවුරු වන සේ කරුණු පෙළ ගැසීම්ව කටයුතු කළුම්.

පරීක්ෂණ වාර්තාවේ දක්වා තිබූ කාරියයේ සියලු දුබලතා පිළිබඳ දැක් නිරීක්ෂණයකින් හා සැලකිල්ලකින් කටයුතු කොට කාරිය නැවත සංශෝධනය කළ අතර, විශේෂයෙන් ම 86, 87 පිටුවල දැක්වෙන වික්වර් දුල්ගම සංගීතවේදියාගේ සංගීත රිතිය සකස් වීමට බලපෑ කරුණු නැවත විෂයාත්මක ව ඉදිරිපත් කළුම්.

ආචාර්ය එම්. ඩී. විම්. විරක්කොස් මහතාගේ උපදේශකත්වය යටතේ සියලු දුබලතා සහ සඳුස් තැන් නැඳුනා ගැනීම් ඒවා හැකිතාක් නිරවද්‍යතාවයෙන් යුතුව ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ බව මෙහිලා සඳහන් කරමි.

සමස්තයක් ලෙස පරීක්ෂණ වාර්තාවේ දක්වා තිබූ නිබන්ධයේ සියලු දුබලතා සහ සඳුස් තැන් නැඳුනා ගැනීම් ඒවා හැකිතාක් නිරවද්‍යතාවයෙන් යුතුව ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ බව මෙහිලා සඳහන් කරමි.

මෙයට

විශ්වාසී

ඩී. එල්. මල් ආනන්ද

PROF. TISSA KARIYAWASAM
B.A. (Hons), M.A. (Cey.), Ph.D (London)
Professor Emeritus
University of Sri Jayawardenepura

ශ්‍රී ප්‍රජාත්‍යා මධ්‍ය තුනා මධ්‍ය මධ්‍ය මධ්‍ය මධ්‍ය
ඩී. එල්. මල් ආනන්ද
23/11/2009

D.A. (Hons), M.A. (Cey.), Ph.D (London)
Professor Emeritus
University of Sri Jayawardenepura

මෙම අපේක්ෂකයා විසින් කරන ලද ප්‍රකාශය සත්‍ය බවත්, මෙම නිබන්ධය ඇගැයීම කාර්යය සඳහා විශ්වවිද්‍යාලයට ඉදිරිපත් කිරීමට සුදුසු බවත් නිරද්‍යු කරමි.

.....නෑත් ඝන තිබූ

මහාචාර්ය තිස්ස කාරියවසම්

2009 - 12 - 23

ප්‍රතිනිශ්චය

• උපකාරානුස්මෑති	v
• හැඳින්වීම	vii
• සාහිත්‍යයික සමීක්ෂණ	ix
• පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය	xii
• විෂය සීමාව	xiii
• සාරාංශය	xiv
 1. පරිච්ඡේදය - අදාළතන ගිතයේ උපත හා ව්‍යාජ්‍යිය	1
1.1 අදාළතන ගිතය හැඳින්වීම	1
1.2 නුර්ති ගිතය	3
1.3 ටීටර හි	5
1.4 ගැමපෝන් හි යුගය	6
1.5 ගුවන්විදුලි ගිතය	10
1.6 චිත්‍රපට ගිතය	16
 2. පරිච්ඡේදය - සිංහල ගිතයේ වික්වර්ධ ද්‍රාගම පිළිබඳව	23
2.1 වරිතාලේඛය	23
2.2 වික්වර්ධ ද්‍රාගම හි නිරමාණ	34
 3. පරිච්ඡේදය - සිංහල ගිතයේ අභ්‍යන්තර සඳහා දායක වූ සෙසු සංගිතවේදීයේ	56
3.1 සිසිර සේනාරන්තන	56
3.2 සරන් බාලසුරිය	66
3.3 ඡයතිස්ස අලහකෝන්	72
3.4 ව්‍යුදාය බේරෝග්බ	77
 4. පරිච්ඡේදය - වික්වර්ධ ද්‍රාගම ප්‍රමුඛ සෙසු සංගිතවේදීන් පිළිබඳ සංගිත විද්‍යාත්මක විවරණයක්	84
4.1 සංගිතමය මනස, සංවේදන ගක්‍රනා, ප්‍රතුෂ්ථාන පරිකළුපන ගක්‍රනා හා තාවේත්පාදනය	84
 4.2 අදාළ සංගිතවේදීන්ගේ නිරමාණ සමාජ ආර්ථික දේශපාලන වළතාවයෙහි නිරුපණයක් ලෙස හඳුනා ගැනීම.	98
• සමාලෝචනය	101
• උපගුන්ථය	102
• සූචිය	112
• ආක්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය	114

උපකාරානුස්මණි

අප රමණීයත්වයට පත්කළ මිනිසුන් පිළිබඳව කළ හැකි ලොකුම පින්කම වන්නේ ඔවුන්ගේ තිරමාණ කාර්යයෙහි වූ ආධාර්මික සුන්දරත්වය මතු පරපුරට පවරා දීම ය. එය කළ හැකිකේ බුද්ධිවාදී ගුණයෙන් ප්‍රතිමුක්ත ව ගාස්ත්‍රෝක්තියකින් එමග යන්නට පතන්නෙකුට පමණි.

එච්ච් පරපුරක අපේ කාලයේ අප දුටු විසල් ම මිනිසා වන්නේ මහැයුරු තිස්ස කාර්යවසම් ගුරු පියාණන් ය. අප සෞන්දර්ය සරසවියේ සංගිතය උගෙන්නා සමයේ එතුමාණෝ එහි අධ්‍යක්ෂවරයා වූහ.

යහපත් ගිරවුන් ව පුරාකෘත හාරතීය සංගිත ආකෘතින් පුනරුච්චාරණය කරමින් සිටි අපට දැස් ලැබුණේ එතුමාගෙනි. හාටාතිගය නාටකයක් කොටගත් ශිල්පීය වර්යාවන්ගෙන් අත් මිදි වීමෙන් ආත්ම කොටගත් ගාස්ත්‍රෝය වර්යාවට සෞන්දර්ය විශ්වීද්‍යාලය යොමු කළේ එතුමන් ය. මුදියන්සේ දිසානායක වන් ගාස්ත්‍රෝවන්තයන් එහි සුරත් එලයන් ය.

අපගේ මේ ගත ද, මේ තැන්ද එච්ච් මගක පතනය වූ ආලෝක දහරින් විපුලිත වූවකි, විකසිත වූවකි.

එං. එම්. ගුවන්විදුලි වර්යාවේ වෘත්තිකයෙකු ලෙස දශකයක පමණ කාලයක් නිමග්න ව හිඳිදී එහි වූ සුනාරුත් සේයියාවන් නිසා ම නව යමක් උගැන්මේ හා ගවේෂණය කිරීමේ අහිරුච්ච දින දින අප සිත සුහුණුල්ව වැඩිණි.

මේ පර්යේෂණ කාර්යය ඇරුණුමේ දී සංගිතවේදීන්ගේ නිවෙස්වලට යමින්, ඔවුන්ගේ තත්ත්වය එකරායි කොට ගැන්මට මට උපකාර වූයේ ස්වර්ණ ලියනගේ ය. ප්‍රථම ව ඔහු සෙනෙහසින් සිහිකරමි.

දෙදාවයෝගයේ අනාදරයන් නිසා විසන්ධි වූ හැදැරීම නැවත අරඹන්නට දිරි දැඳ්‍යුවෙක් ගොරවනීය පාන්තේගම සූජාණීස්සර හිමියෝ ය, මහාචාර්ය දැනදාස පෙරේරා සුරිභු ය. පර්යේෂණ කාර්යයේ ප්‍රාරම්භක පියවරෙහි දී විෂයානුගත දියානතිය සන්කරමින් සඳහදේ සම්පාදනය කොට යන්නේ මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්නයෝ ය.

මෙම සැමට නොතිම් දිරිබල වැඩිවායි පතමි.

පර්යේෂණ කාර්යයෙහි ව්‍යාව්තව සිටිය දී, සුනිල් අමරසිංහ, සන්ධ්‍යා බාලපූරිය, රංජිත් පිරිස්, සරත් දොඩ්මිගොඩ, සෝමසිරි ප්‍රනාන්දු, ගාමිණී ධම්මික ඇ සහඳුයන් කළ ඇප උපකාර සිහිකිරීම සැපැතකි.

යනෙන මගතොට අරුතින් ම සරු කොට ගන්නට යැයි කළණ සිත් පෙරදැරීව තිරන්තරව ම කියේ අමරවංශ අතපත්තු සුදීන් ය. වරෙක වාරු නැතිව හිය දිවියට ඔහු කළ උපකාර නිමි නැත.

දිවිය අසිරියකි. එය මිහිර වූයේ සන්ධ්‍යා හා මපුතනු සකුණ නිසා ය. ඔවුන්ගේ වත පබසර හෙටක පැනුම් දළ්වන කුඩාපතකි.

සරසවි දිවියෙන් ඉසිඩු ලැබුවද, අතුලා මෙහෙවරක තත්පර ව සිටින්නා වූ මහදුරු තිස්ස කාර්යවසම් ගුරු පියාණන්ගේ සෙවණෙහි මුල් ම ගාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ කාර්යය අරඹන්නට හැකි වීම සැබුවින්ම මා ලද ඉමහත් හාගායකි. එතුමන්ගේ හා පිහිට වූ සැමගේ දිවි තෙරුවන සරණින් සුහග වේවා'යි නිබදව ම පතමි.

හඹුන්වීම

කවර කලාවක් ව්‍යව ද අහිවර්ධනය වන්නේ ඒ හා බැඳුණු විවාර සම්ප්‍රදායක් සමග ය. ශ්‍රී ලංකෝය සංගිතය අරබයා එබදු පූජ්‍යල් විවාර සම්ප්‍රදායක් ගොඩනැගී ඇති බවක් අපට දක්නට තොලැබේ. මෙනිසා මෙරට නිරමාණාත්මක සංගිතයට දාර කුවුල් විවර කළ බොහෝ සංගිතවේදීන්ට සිදුව ඇත්තේ අසාධාරණයකි. කලාකරුවන් පිළිබඳව කෙරෙන සුලභ පුද්ගල වර්ණනා, ජීවන තොරතුරු සම්පාදනය කිරීම් සහ ගුණකථනවලට ඔබ්බෙන් මුවුනගේ නිරමාණාත්මක අහිවහනය (Creative Performance) විද්‍යාත්මකව ව්‍යවච්ඡේදනය කොට කෙරෙන විශ්‍රාශයක් ගැන මෙරට අසන්නට ලැබෙන්නේ ඉතාමත් කලාතුරකිනි.

ආනන්ද සමරකෝන්, සුනිල් සාන්ත, අමරදේව වැනි ප්‍රධාන පෙලේ සංගිතයුයන්ගෙන් පරිභාහිරව ප්‍රාකට සංගිතයේ පිරිසක් සිංහල ගිතයේ අනුෂ්‍යයට දායක වූහ. එහෙන් මුවුන් පිළිබඳව මේ දක්වා කිසිදු විධිමත් ගාස්ට්‍රිය ගෙවීමෙන් සිදුවී තොමැත. මෙම ගාස්ත්‍රුපති නිබන්ධයේ අපේක්ෂාව එවන් සංගිතවේදීන් පස් දෙනෙකු විසින් කරන ලද ගී නිරමාණ සාහිත්‍යය හා සුසංයෝග වූ ස්වරුපයන්, මුවුන්ගේ නිරමාණ වර්යාව තුළ වූ වෙශයික හා ආත්මය ගුණාංග සංගිතවේදිය සහ මානවවාංශ සංගිතවේදයේ පර්යාවලෝක ඔස්සේ විමසා බැඳීමත් ය.

වික්ටර් ද්‍රීගම, සිසිර සේනාරත්න, ජයතිස්ස අලහකෝන්, සරත් බාලසුරිය සහ වනුදාස බොගේඩ යන නිරමාණකරුවන්ගේ සංගිතකරණයන් (Musical Performance) උපලක්ෂමානිත කොට ගන්නට මෙරට විවාරයේ පූජ්‍යලැය දැල්වුණේ තැත. ඉන් පරිපිළිබුනයට හා සංතාපයට පත් මින් ඇතැම් සංගිතයුයක් අද ජීවතුන් අතර ද තැත. සෞස්සේ අදිසිව කළේ ගෙවති. ස්විචරයක් තොවීම මුවුන්ගේ උත්පාදක ගක්තියටත් අනුහුති යානයේ ස්වාධීනත්වයට හා ප්‍රවර්ධනයටත් කරන ලද බලවත් හානියක් විය. ඉන් මුවුනගේ නිරමාණ වෙශයිකයේ වූ නවාංග හා රම්‍යතා කෙමෙන් වන්දාග්‍රැම් වූයේ ය.

ගිතය තුළ මෙරට වූ බොහෝ කතිකාවන් රචකානුහුතියම ඒක දේශයක් කොට ගත් සාහිත්‍යාත්මක කතිකාවන් ම විය. තනු නිරමාණයේ දී සංගිතයුයන් පළ කළ සංගිතාත්මක බුද්ධිය (Musical Intelligence) කිසිදා ඔවුනට විෂය තොවූ කරුණක් විය. වික්ටර් ද්‍රීගම ඇතුළු යපෝක්ත සංගිතවේදීන් පිරිස ද එකී අභාගාසම්පන්න ඉරණමට ගොඳුරු වූ කලාකරුවෝ වූහ.

හිතය යනු කාච්‍යයේ සංගිතය වන්නා සේ ම සංගිතය යනු නාදයේ කාච්‍යය වන්නේ ය. වික්ටර් දැඩෑම ඇතුළු අප විසින් කේතුළු කොට ගත් සංගිතවේදීන් පිරිස එකී නාදාත්මක කළින්වයෙන් විභූෂිත ප්‍රතිඵාචන්තයෝ ම වෙත්.

සාහිත්‍යයේ දී කාච්‍ය ගෝභාව ඇති කරවන ධර්මතාවලට අයත් වන ඕජස, ප්‍රසාදය, ගල්ඳෙය, සමතාව, සමාධිය, මාඩුරයය, සුකුමාරතාව, උදාරතාව, අර්ථ ව්‍යක්තිය, කාන්තිය යන ගුණාංග භාවපුරුණත්වයෙන් හෙබේ ස්වර සංදර්භයක ද සංගිත රචනාවක ද නිරන්තරව අන්තර්ගතව තිබේ. එය හඳුනාගත යුතු වන්නේ සංගිතවේදය විසිනි.

මෙම පර්යේෂණයේ දී වික්ටර් දැඩෑම අප වෙසෙස් කොට ගත්තේ රසභාව නිරුපණයෙහි ලා ඔහු පල කළ සුගමතාව නිසාම නොවේ. අපරදිග සංගිතයෙහි ඇසුර මාවිත ප්‍රස්ථාව ලාංකේය ජන රිතිය හා මුසුකොට ගත් නිසා ය. ඔහු ස්වකිය සංගිතයේ සියත් ලකුණු (Personal elements) මතු කොට ගත්තට පදනම කොට ගත්තේ හෙළ බස්වහරින් මතු කෙරෙන හිතමය ගුණය හා රිද්ම නිරුපණයන් ය. එනිසා ඔහු භාෂාත්මක සංගිතයක් හා ඒකාත්මික වූ සංගිතවේදීයෙකු සේ හැඳින්වීම යුත්ත සහගත ය. අපරදිග සංගිත විලාසයන් අතිය අනුවිත විලාසයෙන් සිංහල හිතයට ආරෝපණය කරගන්නා මෙවන් වකවානුවක අපරදිග ඇසුරේ වූ දිවනි රුපකයන් හෙළ බස් වහරේ වාත් රුපකයන් හා එකොට නාව රුපකාර්ථවත් භාෂණයක් තනාගත් වික්ටර් දැඩෑම වැන්නෙකු හැදැරීම සපුරා ම කාලීන අවශ්‍යතාවක් වන්නේ ය.

හිතයක රසේත්කර්ෂණයට හේතු වූ හාචාවලිය පෙළගැස්වීමේ දී සංගිතයූයාගේ කාර්යය අද්විතීය ය. මේ කාර්යය සඳහා විවිධ ස්වරුපයෙන් දායක වූ වික්ටර් දැඩෑම ඇතුළු සංගිතවේදීන් අතුරින් පස් දෙනෙකු තෝරා විග්‍රහයට ගැනුම වූ කළී සංගිත ඉතිහාසයේ නිභාජ පරිව්‍යේදයක් වඩාත් සංවිධිතව හා සුක්ෂ්ම ලෙස හඳුනා ගැනීමට උත්සාහ කිරීමකි. කිසිවෙකුගේ සාධාරණ විග්‍රහයකට හෝ නිසි සංගිතාත්මක විවාරයකට බදුන් නොවුණ ද, ස්වකිය නිරමාණ කාර්යයට වඩාත් යුත්තිස්ථාගත වූ සංගිත නිරමාණකරුවන් පස් දෙනෙකුගේ නිරමාණ වර්යාව නිරවද්‍ය විෂය ප්‍රතිමානයන් ඔස්සේ විවාරය කිරීම හා හඳුන්වා දීම මෙම නිබන්ධයේ මූලික අරමුණ වේ.

අතිතය සංයුර්පතවේදය (Semiology) ඔස්සේ හැදැරීමට වත්මන් නිරමාණකරුවන් යොමුකරීම් ද, සම්ප්‍රදාය හා අතිතය ඔස්සේ ගේෂව තිබෙන හාවමය සම්පත් උදියමාන බලවේග ලෙස හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය බුද්ධිමය උදෙස්ගය දැල්වීම ද අනිරවත්තීය හාව ටොත්සිකයන් මතෙක් විද්‍යාත්මකව හා දිවනි විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කොට ගැනීමට අවැසි ඉඩහසර සම්පාදනය කොට දීම ද, නිසි සංගිත විවාරයක් තැනීම සඳහා අවශ්‍ය විෂය ලේඛය එම පෙහෙළ කොට දීම ද, සංගිතය යනු සමස්ත ආර්ථික, සාමාජික, සංස්කෘතික හා දේශපාලනික ලේඛයේ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයේ පිළිබුතුව බව අවධාරණය කිරීම ද මෙම පර්යේෂණයේ මූල්‍ය පරමාර්ථය වේ.

සංගිතය සම්බන්ධයෙන් මෙරට පළව ඇති පත පොත අල්ප ය. කලාගුරී විමල් අහයසුන්දර විසින් රචිත 'සංගිත සංහිතා' කාතිය මේ අතුරින් මෙරට සංගිතයෙහි විවාරයෙහිලා නාදාත්මක අභිව්‍යක්තියෙහි ප්‍රාබලුය තුවා දැක්වූ පූර්වගාම් වූ කාතියක් සේ ගිණිය හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංගිතය සම්බන්ධයෙන් ලියැවී ඇති පත පොත අතරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් යම් යම් විෂය නිර්දේශයෙන් හා විභාග එල්ල කොට ගෙන ලියැවුණු පායිත ගුන්ප වේ. ඉන් සමහරක් තාරතාව, විපුලතාව, දිවනි ගුණය වැනි දිවනි විශේෂ ලක්ෂණ, ආවේණික ගුණාග ආදි අරමුණට සීමාවන අයුරින් සංගිතයේ ඇතැම් අංග කෙටියෙන් හඳුන්වා දී ඇති ගුන්පයේ ය. මේ අතර සෞන්දර්ය අධ්‍යයනයෙහි යම් යම් අංග අලලා ලියැවුණු සමහර ගුන්ප හා ලිපි ලේඛන ආදියෙහි නාදයේ ලාක්ෂණික, සංගිතමය ගක්‍රතා, සංගිත රසාස්වාදනය වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් කෙටි පැහැදිලි කිරීම් සඳහන් ව ඇති අයුරු දක්නට ලැබේ!

1960 දෙකයේ සිට 1980 දෙකය දක්වාම සංගිතමය නාද හාවිතයෙහි වූ සුක්ෂමතා හා ව්‍යවහාරිකත්වය පිළිබඳ පුවත්පත් සාකච්ඡාවලට සහභාගීව බඩා. ඩී. අමරදේව, පී. වී. නන්දිසිරි, ජේල්ටන් ප්‍රේමරත්න, ප්‍රේමසිරි කේමදාස ආදි සංගිතවේදීන් කළ ප්‍රකාශ සංගිත ග්‍රාවකයන් තුළ යම් පිබිදීමක් ඇති කිරීමෙහි ලා උපස්ථමිහක විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංගිතය මූලික කරගෙන මානවවාග සංගිත විද්‍යාත්මක අගයයන්හි නිරත වූ වියතුන් අතර බඩා. ඩී. මකුලොලාව මහතා විසින් ඉවුකරන ලද කාර්යභාරය සුවිසල් ය. දේශීය නාදාමාලා සහ තාල පද්ධතීන් ජාතික සංගිත සම්ප්‍රදායක් දක්වා විකාශය කොට ගත හැකි ස්වරුපය ඔහුගේ 'හෙළ හි මග' කාතියෙන් දක්වා තිබේ. 'හෙළ හි මග' ශ්‍රී ලාංකික සංගිත විද්‍යාත්මක විසින් රචිත මුල් ම පර්යේෂණ කාතියක් ලෙස ද හඳුන්වා දීම අසාධාරණ නොවේ.

සංගිතයේ සී. ද එස්. කුලතිලක මහතා සමකාලීන මානවවාග විද්‍යාත්මක ලේක දාන්ත්‍රියට අනුගත වන සේ පර්යේෂණයන්හි නියැලුණු විද්‍යාත්මක විශ්වාසීය පර්යේෂණ කාති අතරින් 'ලංකාවේ සංගිත සමහවය' යන කාතිය පමණක් සලකා බැලුව ද මෙම කරුණ ස්ථුට වේ.

1. අබ්ධාල, රෝලන්ඩ්, සෞන්දයේ හා නාට්‍යකරණය පිළිබඳ මනෝ විද්‍යාත්මක කාතියක්, සාර ප්‍රකාශන, 1972, 13 - 16 පිටු.

නොර්වේ තොන්ඩිහෙම් විශ්වවිද්‍යාලයේ බලාකායි ලේඛිත් යටතේ නැවත ධිවති විශ්ලේෂක හාවිතය පිළිබඳව පුහුණුවක් ලැබීමෙන් අනතුරුව සෞන්දයේ විශ්වවිද්‍යාලයේ ජෝජ්‍ය ක්‍රේකාවාරය රංජ්ත් ප්‍රතාන්දු මහතා සමග පර්යේෂණ අංශය මහින් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද 'මණුල් බෙර' සහ 'Three Nelum Singers' නැමැති ලිපි දෙක ජන සංගිතය පිළිබඳ තව ප්‍රතිමානයක් දළුවන්නට කළ අගනා වැයමකි.

රෝහණ බැඳ්දගේ මහතා විසින් සම්පාදිත 'සිංහල සංගිත ගෙලිය' (1989) නම් ගුන්පයෙහි ඇතුළත් වන්නේ සිංහල ජන සංගිතයේ ජන ව්‍යවහාරය (Folk Idiom) හෙවත් ජන සාරය (Folk Spirit) හඳුනා ගැනීම සඳහා දැරූ තැනක ප්‍රතිථිලයයි. එහි විවධ සිංහල ජන ගායනා ගෙලින් සියුම් ව නිරික්ෂණය කිරීමෙන් පසු හඳුනාගනු ලැබූ පොදු හා විශේෂ නාදමය යෝමු කුමවත් ආකාරයකට පෙළගස්වා තිබේ. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංගිතය සම්බන්ධයෙන් සිදුකෙරුණු හරවත් මානව විෂය සංගිත විද්‍යාත්මක අධ්‍යාපනයකි.

ඩී. සත්‍යජ්ත් විජේරත්න අන්දාදී මහතාගේ 'සංගිත න්‍යායික සහ හොතික විද්‍යාත්මක පාර්ශව' නම් ගුන්පය නාදයේ ලාක්ෂණිකවල සංගිතමය උපයෝගීතාවත් ජ්‍යාගේ පදනමත් සරල බසින් විගුහ කොට ඇති පිටු 37 කින් කුඩා ගුන්පයකි. එසේ වුව ද, සංගිතයෙහි විද්‍යාත්මක පදනම පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබනු රිසි විද්‍යාර්ථීන්ට ඉන් ලැබෙන ප්‍රයෝගනය අද්‍ය තොවන බව ද සඳහන් කළ යුතු ය.

පණ්ඩින් අමරදේවයන් විසින් 1989 දී සංගාහිත 'නාද සිත්තම්' කාතිය සංගිතයේ නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාදාමයන් හා භාව වෙළතසිකයන් පිළිබඳ කළ රසාත්මක විගුහයකි. සංස්කෘතින් සම්පූර්ණය වීම සහ ජ්‍යාගැනීමෙන් සංගිතවේදීයෙකුගේ කාර්යය තුළ ආවේදනික කෙශ්ටුයක් වන්නේ කෙසේදැයි ඉන් පැහැදිලි කෙරේ. හාවපුරුණ බස්වහරකින් ප්‍රකාශයට පත්ව ඇති 'නාද සිත්තම්' ගේයනා - කවිතා දෙපසහි ම ලොඝ් වඩා සහායින්ට රසාලීප්ත කාතියෙකි.

දුෂ්පන් බුලත්සිංහලගේ සංස්කරණයෙන් පළ ව ඇති 'කේමදාස න්‍යාය සහ අරගලය' කාතිය සංගිතයේ ප්‍රේමසිරි කේමදාසයන් සමග කළ සාකච්ඡාවක් ස්වරුපයෙන් දිගැනුම්. විශ්වීය මානයෙන් ප්‍රහාවිත නිර්මාණ කාර්යයේ දී සංගිතයේ බුද්ධීවාදී ආස්ථානය සැකසෙන්නේ කෙසේදැයි මෙහි මුඛ්‍ය මානය ව විස්තාරණය කෙරේ. සංගිතයට පෙර අපර දෙදිග වශයෙන් ඇති සංස්කෘතික හැඩැරුව අභිජනනය කොට එය පොදු මානවීය සංවේදනා ලෙස උදේශීප්ත කිරීම සංගිතයේ කාර්යය බව කේමදාස මෙහි දී පවසයි. මහුගේ නිර්මාණ ජ්‍යාගැනීම් හා පර්යේෂණාත්මක අවස්ථා මෙම කාතියට ඇතුළත් ව තිබේ.

මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න මානව විෂය සංගිත විද්‍යාවේ විෂය කෙශ්ටුයට නිසැක වශයෙන් අයත් වන පර්යේෂණ කාති ගණනාවක කතුවරයා වෙයි.

බසිලා කපිරික්කුදා විමර්ශනයක් (1985)

ගුමෙනෝන් ශ්‍රී යුගය (1986)

කැරෙරාල් පසම් කන්තාරු (1988)

ගාන්ධිව අපදාන පොත් පෙළ

1. මොහොමඩ් ග්‍රුස් සහ බී. එස්. පෙරේරා
2. මූත්‍රුසාමි සහ රෝක්සාමි
3. එච්චින් සමරදිවාකර සහ ආර්. ඒ. වනුසේස්න
4. සේමදාස ඇල්විටිගල සහ ඒ. ඩින්ස්ට්ටන් ද සිල්වා
5. ඒ. එල්. ඒ. සේමපාල සහ මොහොමඩ් සාලි

යන කානීතිහු ද ඒ අතර විද්‍යාර්ථීන් සහ ගෛවීජකයන් තුළ නව උත්තේෂනයක් දැල් වූ පර්යේෂණාත්මක කානීති වෙත.

විද්‍යාත්‍යුන්ගේ අවධානයට පාතු විය යුතු යැයි බොහෝ අය නොසිතු ඇතැම් ශ්‍රී ලංකේය සංගිත ගණ පිළිබඳව ඔහු විසින් කරන ලද පර්යේෂණවලින් පෙනී යන්නේ ඔහු මානව ව්‍යුහ සංගිත විද්‍යායුයෙකු සතුව පැවතිය යුතු මධ්‍යස්ථාන භාවයෙන් පරිපූර්ණ තීක්ෂණ පර්යේෂකයෙකු බවයි.

සෞන්දයී විශ්වවිද්‍යාලයේ ජේන්ස් ක්ලීකාවාර්ය ඒ. ඩී. ආර්. ප්‍රනාන්ද මහතා විසින් රචිත 'සංගිතවේදය මනෝවිද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක්' කානීය එතෙක් මෙතෙක් සංගිතවේදයේ විෂය මූලාශ්‍රයන් ඔස්සේ සිංහලෙන් පළවු විශිෂ්ටතම කානීය ලෙසට හඳුන්වා දීමේ වරදක් නැත.

සංගිත පර්යේෂණයට බට විද්‍යාර්ථීන්ට රීට අවැසි පාරිභාෂණවේදය සහ වෛශික විශ්වේෂණයන් මෙම කානීයට ඇතුළත්ව තියිම සංගිත පර්යේෂණ කෙශ්ටුයෙහි නියුක්තව සිටින පිරිස් වෙත මහත් උත්ප්‍රේරණයක් ව තිබේ.

මේ හැරුණු විට සංගිතයේ ජයන්ත අර්ථින්ද භාරතීය සංගිත සම්ප්‍රදාය සමගත් ආචාර්ය සුනිල් විජේසිංහරජන විශ්ව සංගිත සම්ප්‍රදාය සමගත් කරන නව සංකලනයන් වරින් වර ජාතික ප්‍රවත්පත්වල පළවනු දක්නට ලැබේ. එය ආර්ථික බව සඳහන් කළ යුතු ය.

මහාචාර්ය අමරා රණතුංග ගේ 'සෞන්දයීවබේදය' කානීය පෙරදිග කළා විවාර සිද්ධාන්ත සමග කෙරෙන පුළුල් විග්‍රහයකි. ආසියාතික සංස්කෘතීන් සමග උත්තර භාරතීය රාගධාරී සංගිතයේ ඇති සම්පූර්ණ සබඳකමත්, ආසියාතික ජන විද්‍යානයේ ඒකීය දිවති වමත්කාරය හා ඇති අවියෝගනීය සබඳකමත් මින් ඉස්මතු කොට දැක්වේ.

පහත සඳහන් කානීතිහු ද විෂය මග සරු කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් එමැදැක්වූ සද් කානීති වෙත.

- සිංහල ගිතයට සංස්කෘත භාෂා සාහිත්‍යයේ බලපෑම. - එන්. ඒ. එස්. කේ. ප්‍රේමවනු
- ජන සංගිත සිද්ධාන්ත - සී. ද එස්. කුලතිලක
- ජ්වන අනුහුති - ආචාර්ය දයාරත්න රණතුංග
- ලාංකික සංගිතයේ රෝහණ ලකුණ - සමුදු වෙත්තසිංහ, රවී සිරිවරජන
- මාස්ටර් සංගිත යුග යාත්‍රිකයා - සමන්ත හේරත්
- වික්ටර රත්නායක - නිරමාණ විමර්ශන
- තුනන ගිතයේ සම්ප්‍රදායික ලක්ෂණ - සුනිල් ආර්. ගමගේ

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණය සඳහා දත්ත එක්සේස් කිරීම, කෙසේතු පර්යේෂණ හා පූස්තකාල පරීක්ෂණය යන උගය මාරුගයන්ගෙන් සිදු කළෙමු. එහි දී මතු දැක්වෙන ක්‍රියාකාරකම් ඇසුරෙහි අදාළ විෂය කරුණු එකරාසි කොට ගැනීම සිදුවිය.

1. මුද්‍රණද්වාරයෙන් පළ වූ පොත්පත් සගරා, පුවත්පත්, ලේඛන පරිසිලනය කිරීම.
2. විතුපට, වීඩියෝ පට, ගුම්පෙය්න් තැබී, සංයුත්ත තැබී හා හඩපට ආශ්‍රේයෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීම.
3. අදාළ නිර්මාණකරුවන්ගේ නිර්මාණ ඇතුළත් ගුවන්විදුලි, රුපවාහිනී, වැඩසටහන්වලට දායක වෙමින් සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණය.
4. කලාකරුවන්, විද්‍යුත්තුන් සහ දැනට ජීවත් ව සිටින අදාළ සංගීතවේදීන් සමග කළ සම්මුඛ සාකච්ඡා.

විෂය සීමාව

මෙම පර්යේෂණය සඳහා අවශ්‍ය මූලික තොරතුරු සම්පාදනයේ දී විශේෂයෙන් අදාළ වකවානුව තුළ තිරගත වූ විතුපටත්, ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවේ තැබී පරි ගබඩාවත් පරිඹිලනය කිරීමට සිදුවිය. අපගේ විෂය ප්‍රශ්නයට අදාළ ඇතැම් විතුපට සංරක්ෂිතව නොතිබේ හේතුවෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිතාංගයන් පිළිබඳ අධ්‍යාපනය කිරීමට ලැබුණේ පසුව නිකුත් කරන ලද ශ්‍රී තැබී ඔස්සේ පමණි.

ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවේ තැබී පරි ගබඩාවෙන් ද අවශ්‍ය තොරතුරු සම්පාදනය කොට ගැනීමේ දී බලවත් දුෂ්කරතා මතු වූයේ ය. අප විසින් පර්යේෂණයට පාදක කොට ගනු ලබන සංගිතවේදීන්ගේ ඇතැම් ශ්‍රී නිරමාණ ගුවන්විදුලිය විසින් තාක්ෂණික ව සුරක්ෂණය කොට තොතිබූ අතර, ඉතිරි ව තිබූ බොහෝ තැබීවල තත්ත්වය ද ඉතා දුර්වල මට්ටමේ විය.

වේදිකා නාට්‍ය සඳහා සංගිතය නිරමාණය කළ සංගිතවේදීන්ගේ ද කෘති සියල්ල ස්වර ප්‍රස්තාර සහිතව ලේඛනගත කොට නොතිබූ නිසා එකී තොරතුරු සපයාගත හැකි වූයේ ඔවුන්ගේ මතක සීමාවන්ට අනුගතව ය.

එකල ගුවන්විදුලියට පරිබාහිරව පටිගතකිරීම් කළ පොදුගලික ගබඩාගාර සියල්ලම පාහේ මේ වන විට අභාවයට පත්ව තිබීමත් බොහෝ සමකාලීන ජ්‍යෙෂ්ඨ සංගිතවේදීන් හා ශිල්පීන් ද මේ වන විට ජ්‍යෙෂ්ඨ අතර නොසිටීමත් පර්යේෂණයේ ජ්‍යෙෂ්ඨතාවට යම් බලපෑමක් කළ කරුණක් විය.

කෙසේ වෙතත් අදාළ සංගිතවේදීන්ගේ ශ්‍රී නිරමාණ ගැයු කිසියම් ගායන ශිල්පී ශිල්පීන් පිරිසක් දැනැට ජ්‍යෙෂ්ඨ ව සිටින නිසාත්, 80 දෙකයේ මැද භාගයේ සිට වාද්‍ය ශිල්පීයෙකු ලෙසින් ව්‍යවහාරික සංගිතයේ නියැලී අප විසින් ලද අත්දැකීම් සහ නිරීක්ෂණයන් නිසාත් මෙම පර්යේෂණය යම් විෂයාත්මක පදනමකින් ගොඩනගා ගැනීමට බාධාවක් වූයේ නැත.

අද්‍යතන ගිතයේ පෝෂණයට සංගිත රචකයන්ගේ දායකත්වය

(තේරුගත් සංගිතයෙහෙත් පස් දෙනෙකුගේ නිර්මාණ ඇසුරින්)

සාරාංශය

පළමුවෙනි පරිව්‍යේදය

අද්‍යතන ගිතය තමින් අප විසින් හඳුනාගනු ලබන්නේ තුර්ති හිය නිශ ස්වරය කොට උත්තර හාරතීය රාගධාරී සංගිතයේ බ්‍රාල, ගසල්, කවාලි යන ආකෘතින්ට සම්පස්ථව නිර්මාණය වූ ගිත ය. (1877 - 1925) අතර කාලය තුර්ති තාටක ප්‍රවාහයේ ප්‍රභාශ්වර සංගිතාත්මක අවධිය ලෙස ද, ඉනික්විතව ඒ අනුසාරයෙන් ඇරශෙන විටර හි යුගය ලෙස ද එහි අවසන් අවධිය මෙහි ද සාකච්ඡා කෙරේ.

1905 - 1960 දක්වා කාලය තුළ වූ ගැමෙන්න් ගියෙහි විකාශය ද, ඉන් මයිකුපෝෂනය සමග බිජි වූ පාලිත හඩ සංස්කෘතිය පිළිබඳව ද මෙමගින් අවධානය යොමු කෙරේ.

(1924 - 1977) දක්වා ගුවන් විදුලි ගිතයේ වූ විවිධ ප්‍රවණතා මෙහි ද හඳුනා ගැනේ. දාස් සංස්කෘත ඊතියෙන් ද, උත්තර හාරතීය සංගිතයේ ගාස්ත්‍රිය ආකෘතික ලක්ෂණවලින් ද දැක්ව හික්මත්වු ලැබූ ගැමෙන්න් තැබී යුගයෙන් මිදි නව ශිල්පීය හි ව්‍යාපාරයක ආරම්භය ගුවන්විදුලිය විසින් සන් කරනු ලැබේ ය.

1947 සිට 1980 දෙකය දක්වා බිජි වූ සිංහල විත්‍රපට ගිතය සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ ග්‍රාම්‍යත්වය ද, මිලාරිකත්වය ද හඳුනාය කරමින් අනුකරණවාදී මගක ගමන් ගත් බව පෙනේ. ඉන් මිදුණු සිනමාරුපී හා හාවානුරුපී හි විවින් විට විත්‍රපටවලට ඇතුළත් වුවත් එය සිනමා ගිතයේ පොදු එෂක්‍යය වූයේ තැත. කෙසේ වෙතත්, සිංහල සිනමා ගිතය හාට සම්පූෂ්ක්ත දාගාස කාව්‍යානුගත නිර්මාණයක් බවට පත්කිරීමේ පුරුවගාම් සංගිතවේදීන් වූ බඩි. ඩී. අමරදේව, ප්‍රේමසිර කේමදාස, සේමදාස ඇල්විටිගල, ලයනල් අල්ගම ආදිහු මෙහි ද කැපී පෙනෙති.

අවසන් වශයෙන් තුරුති ගිතයේ සිට ගැමගෙන් යුගය, ගුවන්විදුලි ගිතය, විතුපට ගිතය යන ගිතයේ විවිධ ස්වරුපයන් සලකා බලන කළ රාගධාරී සංගිතයෙන් උරුම කොට ගත් ස්ථායි - අන්තරා ආකෘතිය ම යළි යළි ප්‍රකාශනයට පත් වීමක් හා තුරුති ගිතයේ ප්‍රතිරූපණයක් ලෙසින් ම සිංහල ගිතය හඳුනා ගත හැකි වන්නේ ය.

දෙවැනි පරිච්ඡේදය

(සිංහල ගිතයේ වික්ටර ද්ලිගම පිළිබඳව - වරිතාලේඛය)

පරෝපණ කාර්යයෙහි මුළු නිමිත්ත බවට පත්කොට ගත්තා සංගිතයේ වික්ටර ද්ලිගමගේ වරිතාලේඛය තුළින් මුළින් ම හඳුනා ගැනීමට උත්සුක වන්නේ ඔහුගේ ජ්වන ආඩ්ජාන රිතියෙහි වූ වලතාවන් ය. අවසන් පරිච්ඡේදයේ දී සංගිතවේදය ඔස්සේ කෙරෙන විශ්ලේෂණ සඳහා පදනම් මහල ලෙස ඔහුගේ ජ්වන අනුභ්‍යත්ත් වීමසා බැඳීම මිට අන්තර්ගත කොට තිබේ.

වික්ටර ද්ලිගම හි නිර්මාණ

තිරගත වූ සිංහල විතුපට 7 කත්, ගුවන්විදුලි හා තැරී ගිත 600 කට ආසන්න සංඛ්‍යාවකත් සංගිත අධ්‍යක්ෂණය කළ වික්ටර ද්ලිගම පෙර අපර දෙදිග සංගිත සම්ප්‍රදායයන් හඳාල සංගිතවේදයෙකි. එසේ වුව ද ඔහුගේ නිර්මාණාත්මක අනිවහනයෙහි (Creative Performance) සහ සංගිතකරණයෙහි (Musical Performance) වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ අපරදිග සංගිත ගෙලියකින් ප්‍රහාවිත රිතියෙකි. බහුතරයක් කනෝලික ජනයා විසූ මොරටුව මෝල්පේ උපන් වික්ටර ද්ලිගමට කවර සංගිත සම්ප්‍රදායක් හැදුරුවත්, පරිසරයෙහි වූ අපරදිග ආරෙන් මිශ්මට නොහැකි විය. ඔහු එය ම වඩාත් ලාංකේස් ජන රිතිය හා බද්ධ වන ප්‍රකාශන ලිලයක් තනා ගැනීම පිශීස හාවිත කොට ගත්තේ ය. ඔහු හෙළ බසෙහි වූ රිද්ම රුපණය හා සංගිතාත්මක බව කෙරෙහි උදෙස්ගිමත් වූ සංගිතයේයෙකි.

තෙවැනි පරිච්ඡේදය

සිංහල ගිතයෙහි අහැයුදය සඳහා දායක වූ සෙසු සංගිතවේදයේ

සිසිර සේනාරත්ත, සරත් බාලසුරිය, ජයතිස්ස අලහකේක්න් සහ වන්දාස බේර්ගොඩ යන සංගිතවේදීන් ලාංකේස් ගිතයේ ප්‍රාසාංගිකත්වය දේශරු ව සුරුපණය කිරීමෙහි ප්‍රේත්සාහි වූ සංගිතවේදීන් සිවි දෙනෙකි.

සිසිර සේනාරත්ත සහ සරත් බාලසුරිය ගුවන් විදුලි හි නිර්මාණයට අමතරව විතුපට සංගිතයේ ද ස්වකීය ප්‍රතිඵානය පළ කළ සංගිතවේදීන් දෙපොලකි. ජයතිස්ස අලහකේක්න් වඩාත් ඉස්මතු වන්නේ නාට්‍ය සංගිත අධ්‍යක්ෂණය යොමු වශයෙන් හා ගුවන් විදුලි තනු සම්පාදකයෙකු ලෙසිනි. වන්දාස බේර්ගොඩ 70 දෙකයේ ගුවන් විදුලි ගිතය අරබයා රාගධාරී සංගිතයේ වමත්කාරය උවිත ලාංකේස් රිතියකින් අත්දකින්නට වැයම් කළ සංගිතයේයෙකි. මොවහු සිවි දෙනා ම එකල මෙරට ජාතික සංස්කෘතික ප්‍රතිරූපයන් හරහා ස්වායන්ත ජාතික සංගිත සම්ප්‍රදායක් තැනීම පිළිබඳ දායකත්වය පළ කළ සංගිතවේදීන් වෙත්.

හතරවැනි පරිච්ඡේදය

වික්ටර් දාලීගම පුමුබ සෙසු සංගිතවේදීන් පිළිබඳ සංගිත විද්‍යාත්මක විවරණයක්.

- 4.1 වික්ටර් දාලීගම පුමුබ සෙසු සංගිතවේදීන් සිවිධෙනාම පාරිසරික සාධක සහ ග්‍රුවණ සංවේදන ගක්‍රනා ඔස්සේ සංජානනය වීම නිරමාණාත්මක කාර්යයන් දක්වා වැඩුණු ස්වරුපය මෙහි දී සංගිත විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කෙරේ. එට කාල් රී. සිසේ සංගිතමය මනස පිළිබඳ ඉදිරිපත් කොට ඇති නිරණායකයන් පාදක කොට ගැනේ.
- 4.2 අදාළ සංගිතවේදීන්ගේ නිරමාණ සමාජ ආර්ථික වල්තාවයෙහි තීරුපණයක් ලෙස හඳුනා ගැනෙන්නේ මානව ව්‍යාපෘතියේ පර්යාවලෝක කිහිපයක් හාවත කොට ගනීමිනි.
 1. රටක පවතින්නේ තුළනාත්මක ආකල්පයක පිහිටා පිරික්සිය යුතු සංගිත ගණ සමූහයකි.
 2. සංස්කෘතියෙහි අනෙකුත් පාර්ශ්ව සමග සම්පූර්ණ සංගිත ප්‍රාග්ධනයකි.
 3. අව්‍යුත්පන්නතාවයෙන් යුතු වන නමුත් නිරන්තර වෙනස්වේම්වලට ද භාජනය වන්නකි.
 4. සංස්කෘතියෙන් වෙන් කර දක්වන්නා වූත් සංස්කෘතික සංගිත වලට හේතු කාරක වන්නා වූත් සංස්කෘතියකි.

සමාලෝචනය

අතීතය සංයුර්ථිවේදය ඔස්සේ හඳුනාගත යුතු ය. එවිට නිරමාණාත්මක සංවර්ධනය උදෙසා අවැසි සත්‍යාචාර හාවමය සම්පත් හඳුනා ගැනීමට ඉඩ ලැබේ. එය සම්පූද්‍යායේ සාරය නව්‍යත්වය මත සේවාපනය කිරීමට නිරන්තර ව මං හසර පාදන්නේ ය.

එම අනුව වික්ටර් දාලීගම, සිසිර සේනාරත්න, සරත් බාලසුරිය, ජයතිස්ස අලහකෝන් සහ ව්‍යුදාස බෝගොඩ එවන් සංයුර්ථියායේ වෙත්.